



**IJTIMOIIY ISH SOHASIDA AXBOROT
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.**

Yuldasheva Gulbahor Ibragimovna

FarDU, dotsent

Abdurahmonova DilraboXon Kamoliddin qizi

FarDU, Ijtimoiy ish yo'nalishi 1-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14666805>

ARTICLE INFO

*Qabul qilindi: 13-yanvar 2025 yil
Ma'qullandi: 15-yanvar 2025 yil
Nashr qilindi: 16-yanvar 2025 yil
axborot texnologiya, loyiha,
an'anaviy, zamonaviy texnologiya,
resurs, vosita.*

ABSTRACT

*Mazkur maqolada ijtimoiy ish sohasida
axborot texnologiyalaridan unumli foydalanish
muhokama etiladi.*

KIRISH

Yangilanayotgan O'zbekiston sharoitida ilg'or raqamli iqtisodiyot mexanizmi, ijtimoiy va masofaviy, zamonaviy ilmiy yo'nalishlar va texnologiyalarni yaratuvchi yosh kreativ (ijodiy) fikrlovchi mutaxassis olimlarni tarbiyalash, ularni zamon talabiga javob beradigan ilmiy va uslubiy g'oyalar, loyihalar va tavsiyalar bilan qurollantirish muhim davlat darajasiga molik ahamiyat kasb etmoqda.

Hozirgi kunda jamiyatning har bir sohalariga jadal kirib kelayotgan yo'nalishlardan biri bu axborot texnologiyalaridir. Ulardan foydalanishda Ijtimoiy ish hodimlari ham faollikni qo'ldan boy bermasliklari nafaqat zarur balki zamon talabi hamdir. Ijtimoiy ish ishlovchi xodim kasbida pensiya va nafaqalar bilan ishlashda faollikni oshirish uchun ham axborot texnologiyalarni roli katta.

Ijtimoiy ish sohasida axborot texnologiyalaridan (AT) foydalanish ko'plab qulay imkoniyatlarni yaratadi. Ijtimoiy ish, jamiyatdagi muammolarni hal qilish, aholi turli guruhlariga yordam ko'rsatish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilishni maqsad qiladi. Axborot texnologiyalari esa ijtimoiy ishning samaradorligini oshirish, ma'lumotlarni to'plash, tahlil qilish va taqdim etish jarayonlarini soddalashtirishda muhim rol o'ynaydi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Ijtimoiy ish sohasida zamonaviy texnologiyalarning qo'llanilishi haqida amaliy ko'rsatmalar va tavsiyalar hodimlar uchun zarur hisoblanadi. Ijtimoiy ish faoliyatidagi masofaviy yordam ko'rsatishda, mobil ilovalarda, onlayn resurslarda rivojlanayotganligini ko'rishimiz mumkin. [1] Turli axborot texnologiyalari va dasturlarining ijtimoiy yordam ko'rsatishda qanday yordam berishi bir qator adabiyotlarda ham ko'rib chiqilgan [2].

Ijtimoiy axborot - tarqatilishi bevosita yoki bilvosita foyda (daromad) olishni maqsad qilib olmagan, nomuayyan shaxslar doirasiga yo'naltirilgan hamda xayriya va sog'liqni saqlash, atrof-muhitni muhofaza qilish, energetika resurslarini saqlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi, aholini ijtimoiy himoya qilish va uning xavfsizligi, ma'naviyat va ma'rifat, jamiyat va davlat manfaatlarini ta'minlash sohalarida ijtimoiy foydali maqsadlarga erishishga qaratilgan axborot, shuningdek notijorat xususiyatidagi boshqa axborot [3]. Inson hayot

faoliyatida nafaqat kam ta'minlangan shaxslarga balki barcha jamiyat a'zolariga axborotlarni yetkazishda axborot texnologiyalaridan unumli foydalaniladi.

Axborot texnologiyalarining inson hayotidagi o'rni haqida yana bir nechta muhim jihatlariga quyidagilarni misol qilishimiz mumkin:

1. Madaniyat va axborotlar almashinuvi

Axborot texnologiyalari insonlarning madaniyati va dunyoqarashini shakllantirishda katta rol o'ynaydi. Onlayn platformalar orqali insonlar turli xalqlar va ularning madaniyati, urf-odatlariga haqida ma'lumot olishlari, o'rganishlari va o'zaro aloqada bo'lishlari mumkin. Ijtimoiy tarmoqlar va media orqali global miqyosda axborotlar tez tarqaladi, bu esa odamlarni yangiliklar, tadbirlar va boshqa ma'lumotlar bilan tezda tanishtiradi.

2. Xavfsizlik va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish.

Axborot texnologiyalari yordamida shaxsiy ma'lumotlar va moliyaviy axborotlarni saqlash, xavfsizligini ta'minlash imkoniyatlari mavjud. Internetda to'lovlar, shaxsiy ma'lumotlar va boshqa muhim ma'lumotlarni himoya qilish uchun shifrlash tizimlari, antivirus dasturlari va boshqa xavfsizlik choralaridan foydalaniladi. Biroq, bu sohada xavf-xatarlar ham mavjud, chunki kiberhujumlar va ma'lumotlarni o'g'irlash holatlari ko'paymoqda.

3. Insonlarning kundalik hayoti va oddiy ishlar.

Axborot texnologiyalari odamlarning kundalik turmush tarzini yengillashtiradi. Masalan, uy-ro'zg'or ishlarini avtomatlashtirish, oziq-ovqat mahsulotlarini onlayn sotib olish, bank xizmatlaridan foydalanish, transport va yo'llar haqida ma'lumotlar olish kabi kundalik ishlarni tez va oson amalga oshirishda keng qo'llaniladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI VA EMPIRIK TAHLIL

Ijtimoiy ish sohasida axborot texnologiyalarining roli har yili ortib bormoqda. Axborot texnologiyalari ijtimoiy soha xodimlariga turli xizmatlarni samarali va tezkor tarzda ko'rsatishga imkon yaratadi, shu bilan birga mijozlar bilan muloqot qilish va ularning ehtiyojlariga javob berishning yangi yo'llarini taqdim etadi. Quyidagi yo'nalishlar ijtimoiy ish sohasida axborot texnologiyalarining qo'llanilishiga misol bo'lishi mumkin:

1. Ma'lumotlarni boshqarish va tahlil qilish: Ijtimoiy soha xodimlariga mijozlarning ma'lumotlarini (masalan, ijtimoiy yordam, salomatlik, ta'lim va boshqa xizmatlar) elektron tizimlar orqali jamlash va tahlil qilish imkoniyatini beradi. Bu esa xizmat ko'rsatishni yanada yaxshilashga yordam beradi

2. Mijozlar bilan aloqa: Axborot texnologiyalari yordamida ijtimoiy ishchilar telefon, elektron pochta, video konferensiyalar, ijtimoiy tarmoqlar kabi vositalar orqali mijozlari bilan bevosita aloqada bo'lishlari mumkin. Bu, ayniqsa, uzoq hududlarda yashovchi yoki muhtoj bo'lgan odamlar uchun qulaylik yaratadi.

3. Resurslarni taqdim etish va muammolarni hal qilish: Axborot texnologiyalari ijtimoiy ishchilarga turli onlayn resurslarga, shu jumladan davlat xizmatlari, grantlar, yordam dasturlari va psixologik maslahatlar bo'yicha ma'lumotlarga kirish imkonini beradi.

4. Ta'lim va malaka oshirish: Ijtimoiy ishchilar uchun onlayn treninglar va kurslar orqali bilim va ko'nikmalarni yangilash imkoniyati mavjud. Bu esa ularning professional darajasini oshirishga yordam beradi.

5. Onlayn yordam va qo'llab-quvvatlash: Yangi axborot texnologiyalari orqali, masalan, onlayn maslahatlar, virtual psixologik yordam, yordam guruhlari va boshqalar orqali ijtimoiy yordam ko'rsatilishi mumkin.

6. Ijtimoiy tarmoqlar va jamoat ishlari: Ijtimoiy tarmoqlarni qo'llash ijtimoiy ishchilarga ijtimoiy masalalarga e'tibor qaratish, odamlarga ta'lim berish, ruhiy yordam ko'rsatish va jamiyatda ijobiy o'zgarishlar qilish imkonini beradi.

Axborot texnologiyalari (AT) ijtimoiy ish sohasida muhim o'rin tutadi va uning rivojlanishi ijtimoiy ishchilar, mijozlar va jamiyat uchun ko'plab imkoniyatlarni yaratadi. Quyidagi jihatlarini ko'rib chiqish mumkin:

1. Ma'lumotlar va resurslarni boshqarish: Axborot texnologiyalari ijtimoiy ish sohasida ma'lumotlar va resurslarni samarali boshqarishda yordam beradi. Ijtimoiy ishchilarga mijozlar haqidagi ma'lumotlarni tizimli ravishda saqlash va ularga osonlik bilan kirish imkonini beradi. Bu esa samarali rejalashtirish, monitoring va mijozlarga xizmat ko'rsatishda yordam beradi.

2. Tarmoq va aloqa: Ijtimoiy ishchilarga onlayn platformalar orqali mijozlar bilan bevosita aloqa o'rnatish, maslahatlar berish va yordam ko'rsatish imkonini yaratadi. Masofaviy ishlash, videokonferensiyalar, elektron pochta va boshqa vositalar ijtimoiy ishchilarning geografik cheklovlardan qat'iy nazar mijozlarga xizmat ko'rsatishda yordam beradi.

3. Ma'lumotlar tahlili: Axborot texnologiyalari ijtimoiy ishchilarga mijozlar bilan bog'liq muammolarni tahlil qilish, statistik ma'lumotlar yaratish va ularni qarorlar qabul qilishda ishlatish imkonini beradi. Bu, masalan, ijtimoiy xizmatlar va siyosatlarini yaxshilash uchun muhimdir.

XULOSA VA MUNOZARA

Axborot texnologiyalarining ijtimoiy ish sohasida foydalanilishi ijtimoiy xizmatlarning sifatini oshirishga, mijozlarga yanada yaxshiroq yordam ko'rsatishga va ijtimoiy muammolarni samarali hal etishga, aholining quyi qatlami va nogironligi bo'lgan shaxslarga masofaviy xizmatlarni yo'lga qo'yishda samarali yordam beradi.

Har bir soha vakillariga kompyuter va zamonaviy axborot texnologiyalari zarur bo'lganidek, ijtimoiy soha vakillariga ham ushbu texnologiyalarning barchasi kerak va zarurdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Melinda L.H. "The Use of technology in Social Work: A Comprehensive Guide" (2020)
2. Brigid H. Brody. "Social Work: An Emprovering Profession" (2016) .
3. Yuldasheva, G. (2023). Ta'limda axborot texnologiyalari. 1-qism. Darslik. – Farg'ona-307b
4. Yuldasheva, G., V. Sharopova . "Inson" ijtimoiy xizmatlar markazlarida AKT dan foydalanishning ahamiyati. International Journal of Scientific Research. Volume 5, ISSUE 2. 2024-yil. 292-293b.
5. Yuldasheva, G., N.Teshaboyeva. Ijtimoiy ish sohasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish. Gospodarka i Innowacje. Volume 47. 2024-yil. 304-307 b.
6. Yuldasheva G., D. A'zamxujayeva. Ijtimoiy ishda boshqaruv hujjatlarni elektronlashtirish. Международная конференция академических наук. 2024-yil. 200-203 b